



Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland, SOU 2023:46

Länsstyrelsen har ombetts lämna synpunkter på förslagen eller materialet i delbetänkandet.

Delbetänkandets bilaga 3 är en skiss och endast avsett som ett diskussionsunderlag, varför Länsstyrelsen valt att inte lämna synpunkter på denna del.

Sammanfattning

Länsstyrelsen menar att de avvägningar som myndigheten föreslår göra är alltför långtgående och komplicerade och riskerar leda till längre handläggningstider och så omfattande avlysningar att allmänheten under vissa tidsperioder i praktiken riskerar utestängas från småviltjakt och fiske. Det finns enligt Länsstyrelsen en stor risk att de föreslagna förändringarna medför att syftet med förändringarna inte uppnås.

Förslagen riskerar även frångå god förvaltningssed då kommitténs förslag, enligt Länsstyrelsens mening, inte tar tillräcklig hänsyn till den utredningsskyldighet enligt 5 § förvaltningslagen (2017:900) som länsstyrelserna har att förhålla sig till. Länsstyrelsen ställer sig även frågande till huruvida en tillfällig lagsstiftning är lämplig sett till renmarkskommitténs nuvarande slutredovisningsdatum.

Yttrande

Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter på förslagen.

15:3 Kommitténs överväganden

Länsstyrelsen delar kommitténs bedömning att staten bör fortsätta upplåta i avvaktan på en permanent reglering.

2024-05-27

Diarienummer

Länsstyrelsen delar kommitténs bedömning att vissa författningsförändringar kan göras i avvaktan på en permanent reglering. Länsstyrelsen bedömer samtidigt att om samtliga föreslagna förändringar som föreslås blir verklighet riskerar detta leda till att syftet, som är att undanröja vissa otydligheter och skapa en större enhetlighet i statens hantering av upplåtelser av jakt och fiske, inte kommer uppnås. Ytterligare synpunkter anges under avsnitten 15:5 samt 15:6.

Om förslaget till en ny lagstiftning efter slutredovisning i maj 2025 inte skulle gå igenom, skulle de tillfälliga förändringarna komma att bli permanenta. Konsekvenserna av förslagen måste därför vara ordentligt utredda och redovisade.

15:5 Vissa förändringar i den statliga hanteringen av upplåtelser av småviltjakt och fiske

Länsstyrelsen delar inte kommitténs bedömning att en tydligare reglering och en effektivare process uppnås genom att överföra upplåtelsebestämmelserna från 3 § rennäringsförordningen till 32 § rennäringslagen. Länsstyrelsen avstyrker förslaget avseende 32a § och författningskommentarerna i sin helhet, och lämnar följande synpunkter:

- Länsstyrelsen instämmer i att ändringen från den nuvarande formuleringen i rennäringsförordningen, att *upplåtelse ska ske om någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen till upplåtelse ska ske om det kan ske med endast ringa olägenhet renskötsel*n, i princip endast är språklig. Men, i kombination med de föreslagna författningskommentarerna blir förändringen i statens hantering omfattande och långtgående och står i direkt motsats till angivna syften med förändringarna.
- Länsstyrelsen ställer sig frågande till hur myndigheten ska förhålla sig till förvaltningslagens utredningsskyldighet då författningskommentarerna anger att en samebys redogörelse för och bedömning av förhållanden som utgångspunkt kunna godtas utan vidare utrednings- eller kontrollåtgärder.
- Av författningskommentarerna framgår att en länsstyrelse kan vidta vidare utredningsåtgärder om samebyn och

2024-05-27

Diarienummer

Länsstyrelsen har skilda uppfattningar om i vilken mån en upplåtelse medför en olägenhet för renskötseln eller intrång i rätten till egen jakt och fiske. De regionala förutsättningarna på renbetesfjällen i Jämtland, med små arealer och många konkurrerande markanvändare, bidrar i dagsläget till att samebyar och Länsstyrelsen har skilda uppfattningar om i vilken mån upplåtelseorna orsakar olägenhet eller besvärande intrång. Med de nu föreslagna författningskommentarerna, där myndigheten ska ta hänsyn till kumulativa effekter och betesro, bedömer Länsstyrelsen att myndighetens utredningsbehov kommer att öka, att handläggningstiderna med all sannolikhet kommer förlängas och att konflikter riskerar förvärras mellan berörda aktörer.

- Vidare ska enligt författningskommentarerna bedömningen av olägenhet göras med avseende på de samlade olägenheter för renskötseln som kan följa av att jakt eller fiske läggs till annan med renskötseln konkurrerande markanvändning. Detta innebär att Länsstyrelsen vid varje enskild ansökan om avlysning behöver utreda om det finns någon annan pågående markanvändning i området och om den i så fall kan anses konkurrerande med renskötseln, och vad den samlade effekten av dessa och upplåtelsen av jakten i sådana fall blir. Konkurrerande markanvändning kan vara till exempel turism, vindkraft, arrendatorer, andra markupplåtelse med mera. Detta kommer med stor sannolikhet leda till förlängda handläggningstider.
- Kommittén lyfter att praxis kring avlysningar varierar regionalt vilket Länsstyrelsen menar beror på de skilda förutsättningarna som råder i länen. Enligt kommitténs egen statistik är den genomsnittliga samebyn i Jämtlands län en tredjedel så stor som den genomsnittliga samebyn i Norrbotten och Västerbotten, och Jämtlands län har nära dubbelt så många jägare som de andra länen givet länets geografiska placering. Jämtlands län har också en utbredd turism och annan markanvändning vilket innebär att konkurrensen blir större i Jämtlands län. Arealerna är mindre och antalet personer, näringar och exploatörer är fler vilket ger en större påverkan per ytenhet. Länsstyrelsen anser att en ny lagsstiftning behöver ge de förvaltande myndigheterna det tolkningsutrymme som krävs för att kunna appliceras vid förutsättningar som skiljer sig åt regionalt och att de nu

2024-05-27

Diarienummer

föreslagna författningskommentarerna inte ger utrymme för regionala tolkningar i samma utsträckning som tidigare.

- Utifrån författningskommentarernas utformning bedömer Länsstyrelsen att de avvägningar som myndigheten ska göra är alltför långtgående och komplicerade och riskerar leda till längre handläggningstider och så omfattande avlysningar att allmänheten under vissa tidsperioder i praktiken riskerar utestängas från småviltjakt.
- Länsstyrelsen är i grunden positiv till förslaget om att ärenden ska prövas i förvaltningsdomstol i stället för hos regeringen, under förutsättning att föreslagna författningskommentarer revideras avsevärt. Detta då konsekvenserna av författningskommentarerna i dess nuvarande form bedöms vara alltför långtgående och motverka syftet med förändringarna. Utredningen måste även beakta att införandet av nya begrepp och ändrad överklagandeinstans skulle kunna leda till ett behov av ytterligare normering av lagstiftningen under utredningens gång i form av ett ökat antal överklaganden och prejudicerande ärenden.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i 32 b § och 32 c §.

15:6 Ett utrymme för lokala föreningar att upplåta

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att ge länsstyrelsen möjlighet att uppdra åt lokala föreningar att upplåta jakt och/eller fiske, och lämnar följande synpunkter på förslaget om ett tillägg i lagen:

- I praktiken skulle ett överlåtande av upplåtelseätten till en förening kräva omfattande förberedelser från länsstyrelsens sida. Det vore olyckligt att skapa utrymme i lagen för en sådan lösning när den överlåtande myndigheten saknar svar på många frågor om hur villkoren ska se ut för en förening att överta upplåtelseätten av jakt och fiske.
- Föreningens mandat behöver vara tydligt. Vid en överlåtelse av upplåtelseätten ska enligt länsstyrelsen även ansvaret för avlysning, tillsyn och andra förvaltningsåtgärder av betydelse för jakten falla på föreningen. Om länsstyrelsen fortsatt ska ha ansvaret leder det till merarbete och minskad effektivitet i

förvaltningen. Ansvarsfördelningen bör framgå redan av uppdragsbeslutet. Det bör framgå av föreskrifter om lokala föreningar vilket ansvar en förening typiskt sett ska ha och vilka villkor ett uppdragsbeslut av länsstyrelsen ska innehålla.

- Det är inte tydligt vilka möjligheter till kontroll länsstyrelsen ska ha genom insyn utan en formell rätt att utöva tillsyn. Att återkalla föreningens uppdrag är en ingripande åtgärd som inte kan vidtas annat än vid konstaterat allvarlig misskötsel. Eventuella oegentligheter kan förekomma även i en förening som redovisar formella handlingar enligt uppdrag. Om länsstyrelsen skulle återkalla en förenings uppdrag med hänvisning till bristande insyn kan det skada förtroendet för myndigheten hos de som tagit initiativet att bilda förening. Förslaget om lokala föreningar bygger på ett stort mått av tillit, såväl till länsstyrelsens förmåga att begära att föreningens stadgar täcker in tänkbara scenarier som till föreningens styrelses vilja att samarbeta för gemensamma mål.
- Länsstyrelsen drabbas av ett intäktsbortfall vid överlåtelse av rätten till upplåtelser. Det är inte säkert att länsstyrelsen kan minska sina kostnader i motsvarande omfattning. Det kan tvärtom uppstå nya kostnader, bland annat för samordning med föreningar och för tillkommande handläggning i samband med eller som en följd av överlåtelsen. Länsstyrelsen behöver ha såväl ekonomiska som personella resurser i beredskap för den händelse att en förenings uppdrag återkallas. Konkret innebär det att bortfallet av upplåtelseintäkter behöver kompenseras med ökade anslag.
- Att föreningen får bilda aktiebolag för förvaltningen innebär att ett incitament byggs in för att maximera intäkter, som kan ge oönskade effekter på förvaltningen. Det kan exempelvis tänkas att majoriteten av föreningens styrelse ger ett driftbolag i uppdrag att maximera upplåtelseintäkterna, med effekter på jakten för lokalboende.

15:8 Samefonden

Länsstyrelsen delar kommitténs bedömning att fortsatt finansiering för pågående åtaganden behöver säkerställas.

Länsstyrelserna har idag ansvaret för att, med medel från Samefonden, administrera och sköta underhållsåtgärder på vissa

2024-05-27

Diarienummer

statliga anläggningar med koppling till renskötseln. Den långsiktiga finansieringen av detta uppdrag behöver vara säkerställd.

Handläggning

I ärendets handläggning har utöver föredragande handläggare även Liv Ljungström Hagström, Mattias Lindell, Mia Krylén, Nils Sandqvist och Sara Lindqvist deltagit.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med viltchef Olov Hallquist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren medverkat.